

OREBYGAARDS †KAPEL

SAKSKØBING LANDSOGN. MUSSE HERRED

På herregården, der er ombygget 1587 og 1872—74, nævnes to kapeller. I en udbygning ved gårdens sydøstlige hjørne skal have været indrettet et katolsk kapel, som således må være ældre end de øvrige bygninger. Kappellets hvælvinger fandtes endnu kort før den sidste ombygning, medens der var indrettet fire værelser i selve kirkerummet¹.

Det andet kapel opførtes 1639 af Flemming Ulfeldt og Anna Elisabeth von der Groeben, hvis navne tillige med årstallet fandtes over indgangen¹. Bygningen, hvorom der iøvrigt savnes underretning, blev nedrevet ved ombygningen i 1870'erne, efter at kapellet forlængst var nedlagt.

INVENTAR

**Altertavle* (fig. 1) med malet årstal 1638, af Henrik Werner. Storstykket, som på de tre sider omgives af en bred bølgelisteramme og flankeres af to søjler med snoede skafter og brede prydbælter samt volutkapitæler, indeholder en udskåret nadverfremstilling svarende til midtfeltet i Maribo domkirkes altertavle (s. 57). Postamentet har på midten et aflangt skriftfelt flankeret af to profilvendte englehoveder med stærkt fligede vinger. Over storgesimsen, der er indskrænket til en bølgeliste, findes en stejl splitgavl, i hvis udskæring der sidder et englebarn på en konsol. Over storsøjlerne er anbragt to bøjlekonsoller med store, groteske englehoveder, vendt mod hinanden. På gavlens gesimsliste, en profileret bølgeliste, snoer og vrider sig det for snedkeren karakteristiske, grove bruskværk. Tavlen har bruskværks storvinger, hvori er skåret to usymmetriske, hjelmede våben tilhørende Flemming Ulfeldt til Orebygaard og hustru Anna Elisabeth von der Groeben.

Den oprindelige staffering er udmærket bevaret. Storstykkets arkitektoniske baggrund og gavlfeltet er marmorert med rødbrune farver og oversået med gyldne planteornamenter; figurerne har gyldent hår og skæg samt hvide, guld-kantede kjortler. Iøvrigt er bundfarven sort med hvide, grå og gyldne enkelt-heder. I postamentet oplyser en gul frakturindskrift, at 1638 har Flemming Ulfeldt og hustru ladet dette kapel »fundere, indvie oc forferdige«.

Efter kappellets nedlæggelse overførtes altertavlen 1815 til Majbølle kirke, hvor den stod, til den 1878 flyttedes til Berridsgaard, hvor den opbevaredes til 1938, da den erhvervedes af Nationalmuseet².

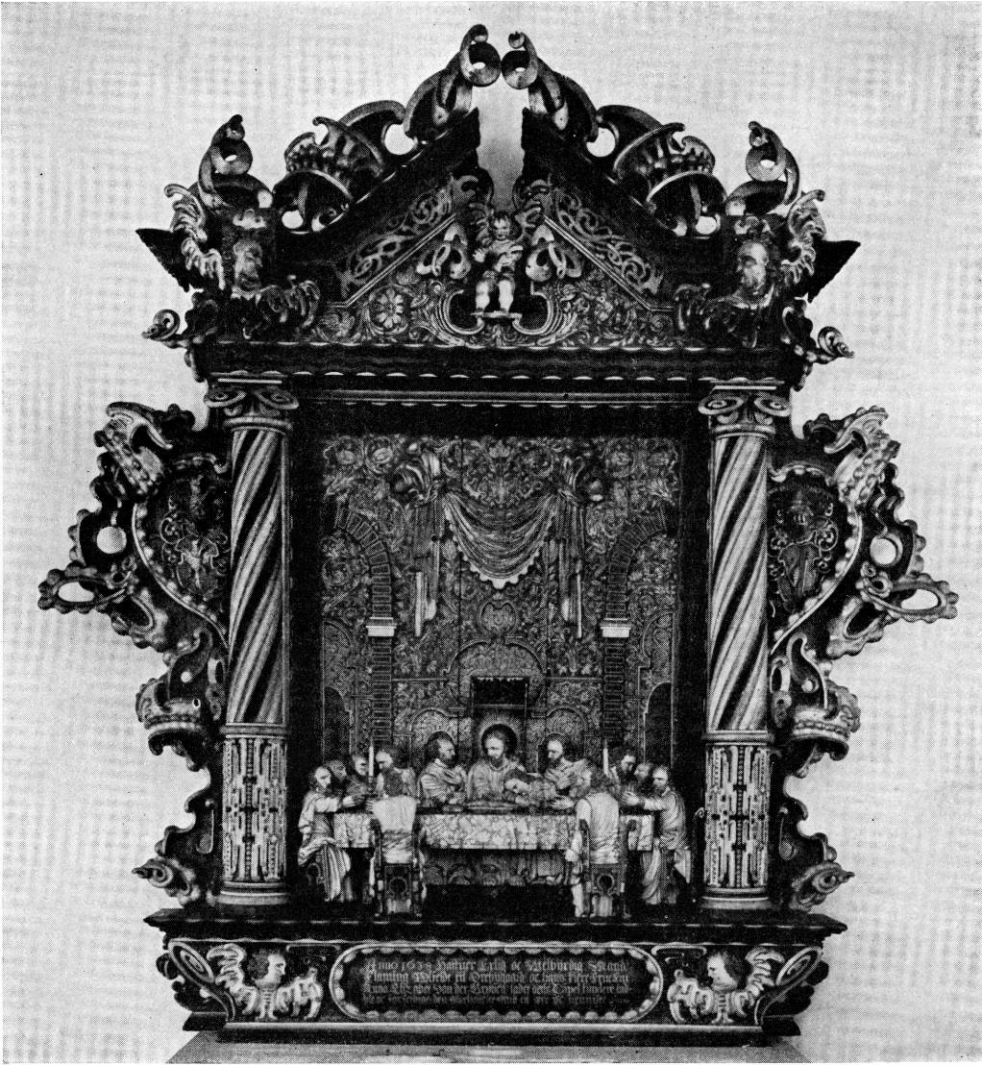

Fig. 1. Orebygaards †kapel. *Altertavle, skåret af Henrik Werner 1638 (s. 946).

L. Larsen 1952

I præsteindberetningen 1755 siges, at i kapellet findes »alt tilbehør ved en kirke«. Følgende inventargenstande nævnes:

†Kalk og disk af sølv, forgyldt. †Vinflaske af krystal med forgyldt søvlåg.
†Alterstager, store, af tin.

†Messehagel af rødt fløjl med et kors, broderet af guld og sølv.

*Døbefont af sten, muligvis overflyttet til Taars kirke ligesom *dåbsfadet, der synes identisk med Taars kirkes nuværende dåbsfad (sml. s. 958).

†Prædikestol med billeder af de fire evangelister. På frisen stod »Raab af

Struben, spaer ej« (Es. 58,1) og på opgangen: »I Faderens og Sønnens og Den hellige Ånds navn« på latin. Under stolen stod som bærestolpe Moses med lovens tavler. Over prædikestolen var en himmel med indskriften: »Es. 40,8 Verbum Domini manet in æternum 1640« (»Herrens ord forbliver i evighed«).

†*Stolestader*. »Fem mandfolkestole på højre og syv på venstre hånd til fruentimmer«.

†*Orgel*. Et positiv over mandfolkestolene havde længe været ubrugeligt 1755.

†*Malerier (skulpturer?)*. De 12 apostles billeder hang hver for sig »langs væggen af indgangen«. Lige over for alteret fandtes Kristi billede »på tvende façons«, muligvis et såkaldt »riffelmaleri«, malet på kantstillede lister, således at der fremkommer eet motiv, når det ses fra den ene, et andet, når det ses fra den anden side. Midt over døren var et skilderi med de fire evangelister.

GRAVMINDER

I kapellet fandtes †*kister* »stående murene rundt omkring« (præsteindb.).

1) 1675. Henrik Holck, søn af grev Christian Christopher Holck og Sophie Ulfeldt, født i København 1661, død på Orebygaard 1675. Kisteplade af tin med indskrift på dansk og latin.

2) 1677. Hilleborg (Hyldeburgis) Dorothea Holck, datter af grev Henrik Detlev (Henricus Detluffus) Holck og Mette (Medea) Bille, død seks år gammel. Gravskrift på dansk og latin.

3) 1690. Anna Elisabeth von der Groeben, datter af jægermester Christopher von der Groeben og Jytte Henriksdatter Gyldenstjerne, gift med Flemming Ulfeldt til Orebygaard, død 1690, 78 år gammel (sml. albertavle s. 946). Rimet gravskrift på dansk.

Endvidere nævnes ni barnekister med børn af Christian Christopher Holck og Armgard Sophia Winterfeldt³.

KILDER OG HENVISNINGER

¹ F. R. Friis: Historisk-topographiske Efterretninger om Musse Herred i Laaland II. Kbh. 1872. S. 44. ² Inv. nr. D. 12880. ³ Rhode I, 458.